

۱ در کدام عبارت، معنایی از «اتفاق» مورد نظر است که با اصل علیت و لوازم آن ناسازگار است؟

- ۱ برای رفتن به محل کار خود سوار تاکسی شده‌اید، ناگهان تاکسی توقف می‌کند. وقتی از راننده می‌پرسید «ماشین خراب است؟» می‌گوید: خیر، مشکلی ندارد، ولی حرکت نمی‌کند.
- ۲ در کنار خیابان منتظر اتوبوس هستید که به مدرسه بروید، ولی تصادفاً همکلاسی خود را می‌بینید و به شما می‌گوید که مدرسه تعطیل است.
- ۳ برای خرید به فروشگاه می‌روید و پس از خرید به شما می‌گویند که شانس آورده و برنده‌ی یک ماه خرید رایگان از این فروشگاه شده‌اید.
- ۴ با ماشین در خیابان در حال رانندگی هستید که با ماشینی دیگر برخورد می‌کنید و تصادفاً می‌بینید که راننده‌ی آن، همکارتان است.

۲ کدام عبارت درست است؟

- ۱ در نظریهٔ دموکریتوس، اگر برخورد ذرات را تصادفی بدانیم، اتفاق به معنای نفی غایتمندی را پذیرفته‌ایم.
- ۲ این نظریه که جهان کنونی، در اثر انفجار یک مادهٔ فشرده گسترش یافته، با وجود علت نخستین ناسازگار است.
- ۳ اگر بگوییم جهان طبیعت و موجودات آن، طی یک فرایند تدریجی به تکامل رسیده‌اند، نوعی اتفاق را پذیرفته‌ایم.
- ۴ کسی که باور داشته باشد با وجود ابر در آسمان و سرمای هوا، ممکن است باران نیارد، اصل وجوب علی را نفی کرده است.

۳ در کدام گزینه معنای اتفاق، با علیت و لوازم آن سازگار است؟

- ۱ با اینکه خیلی با احتیاط رانندگی می‌کنم، ولی بی‌دلیل تصادف کردم.
- ۲ بعضی انسان‌ها بدون تلاش و کار، اتفاقی ثروتمند می‌شوند.
- ۳ علی‌رغم آماده بودن تمام وسایل آشپزی، غذا آماده نشد.
- ۴ من دیروز اتفاقی دوستم را در خیابان دیدم.

۴ کدام عبارت دربارهٔ معنای اتفاق درست است؟

- ۱ اگر هر کدام از معانی آن را بپذیریم، نمی‌توانیم وجود نظم را در هستی تبیین کنیم.
- ۲ اتفاق به معنای نفی غایتمندی، مستلزم انکار علت نخستین و آفریننده نیست.
- ۳ همهٔ فیلسوفان، اتفاق را رد کرده و معتقدند هر موجودی دارای علت است.
- ۴ یک معنای آن، با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست.

۵ کدام عبارت درباره نظریات دموکریتوس درست است؟

- ۱ اتم‌ها یا همان ذرات ریز معلق در فضای متناهی پراکنده بودند و به شکلی سرگردان حرکت می‌کردند.
- ۲ در برخورد اتم‌ها به یکدیگر، ذراتی که دارای شکل‌ها و اندازه‌های متفاوت بودند، کنار هم قرار گرفتند.
- ۳ از برخورد اتفاقی ذرات سرگردان، عناصر و اشیای فعلی جهان پیدا شدند.
- ۴ ماده اولیه تشکیل‌دهنده جهان، اتم‌ها و ذرات ریز تجزیه‌پذیر هستند.

۶ کدام گزینه هم در رابطه با علت تامه و هم علت ناقصه صحیح است؟

- ۱ از نبود آن می‌توانیم به نبود معلول پی ببریم.
 - ۲ از ناحیه آن ضرورت وجود معلول صادر می‌شود.
 - ۳ اگر معلول وجود نداشته باشد، این علت نیز حاضر نیست.
 - ۴ اگر به تنهایی ملاحظه شود وجوبی برای معلول در کار نخواهد بود.
- ۷ در صورتی که همه عوامل پیدایش یک معلول محقق باشند اما معلول به وجود نیاید،

- ۱ به این دلیل است که همه علت‌های موجود علت ناقصه بوده‌اند.
- ۲ تجربه ما در احصاء و تشخیص تمامی علت‌ها دقیق عمل نکرده است.
- ۳ باعث تقدم شیء بر نفس خودش می‌گردد و این متناقض است.
- ۴ تخلف معلول از علت صورت می‌گیرد که محال و منافی اصل وجوب است.

۸ عبارتهای زیر به ترتیب به کدام معانی اتفاق اشاره دارند؟

- الف) با میزان علم ما در مورد حوادث پیرامون ارتباط دارد.
- ب) پذیرش آن مساوی است با سلب قدرت پیش‌بینی از انسان.
- ج) عدم اعتقاد به خدا می‌تواند باعث پذیرش آن شود.
- د) در مورد انکار آن همه‌ی فلاسفه یک عقیده‌ی واحد دارند.

۱	معنای اول - معنای سوم - معنای دوم - معنای چهارم
۲	معنای چهارم - معنای سوم - معنای اول - معنای چهارم
۳	معنای چهارم - معنای دوم - معنای سوم - معنای اول
۴	معنای اول - معنای دوم - معنای چهارم - معنای چهارم

۹ این شعر به کدام معنای اتفاق نزدیک‌تر است؟

«اجزای پیاله را که در هم پیوست / بشکستن او کجا روا دارد مست؟
چندین سر و ساق نازنین و کف دست / از مهر که پیوست و به کین که شکست؟»

۱	معنای اول	۲	معنای دوم	۳	معنای سوم	۴	معنای چهارم

۱۰ شخصی برای موفقیت در کنکور به سراغ تمرین‌های سخت بدن‌سازی می‌رود، این فرد قطعاً

- ۱ به این که هر چیزی نمی‌تواند منشأ یک چیز خاص باشد، معتقد نیست.
- ۲ از تمرین‌های سخت بدن‌سازی توقع موفقیت حتمی در کنکور را دارد.
- ۳ وجود فرایندهای تکاملی در جهان را امری از پیش تعیین شده نمی‌داند.
- ۴ رفتاری در تضاد با عقاید تمامی فیلسوفان اروپایی در پیش گرفته است.

۱۱ کدام گزینه در تکمیل جای خالی مناسب‌تر است؟

«با قبول این حقیقت که هر حادثه علتی دارد،»

- ۱ می‌توانیم از وجود علت به وجود معلول پی ببریم.
- ۲ می‌فهمیم که هر چیزی نمی‌تواند منشأ هر چیزی شود.
- ۳ نظم و قانونمندی معینی میان دسته‌های مختلف پدیده‌ها می‌یابیم.
- ۴ در مواجهه با هر پدیده‌ای در پی کشف منشأ و عامل پیدایش آن برمی‌آییم.

۱۲ کدام گزینه درباره فیلسوفی که خدا را انکار می‌کند، الزاماً صحیح نیست؟

- ۱ حرکت اجزاء جهان به سمت یک غایت برتر را نمی‌پذیرد.
- ۲ ممکن است اتفاق در معنای چهارم برای او پیش بیاید.
- ۳ به طور صریح و روشن با معنای اول اتفاق موافق نیست.
- ۴ احتمال دارد فرایندهای تکاملی در جهان را اتفاقی بداند.

۱۳ اگر حادثه‌ای برای فردی قابل پیش‌بینی باشد، می‌توان گفت

- ۱ تشخیص علت تامه و ناقصه این حادثه به درستی انجام نشده است.
- ۲ این فرد از علت آن حادثه آگاه بوده و اتفاقی محسوب نمی‌شود.
- ۳ این فرد لزوماً اتفاق به معنای نفی غایتمندی حوادث را انکار می‌کند.
- ۴ اتفاق در هیچ‌کدام از صور و معانی آن مورد پذیرش او نیست.

۱۴ کدام عبارت، درست است؟

- ۱ افرادی که با وجود برخی عوامل پدیدآورنده یک معلول، وجود آن معلول را ضروری می‌دانند، هیچ‌یک از معانی اتفاق را نمی‌پذیرند.
- ۲ فیلسوفان تجربه‌گرای غربی به صراحت اتفاق به معنای نفی علتیت و نفی ضرورت میان علت و معلول را می‌پذیرند.
- ۳ قبول اتفاق به معنای نفی سختیت میان علت و معلول، با یک هستی قانونمند در تناقض است.
- ۴ تمام فیلسوفانی که به علت نخستین معتقد نیستند، غایتمندی جهان را انکار می‌کنند.

- ۱۵) رَحِیقِ تَصْمِیمِ دَارِدُ بِا بَرنامَه‌رِیزِی دَقِیقِ و نِیزِ پِشْتِکارِ و تَلِاشِ مِستَمِرِ دَر رِشْتَه‌ی دَنَدانِ پِزِشْکِی قَبولِ شُود، اَمّا هَدَفِ خَواهِرِشِ تَسْلِیمِ پَذِیرِشِ دَر رِشْتَه‌ی دَاروسازِی اِست. با تَوجِهِ بَه تَفاوَتِ اَهْدافِ اِینِ دُو خَواهِرِ، کِدامِ عِبارتِ دَرستِ اِست؟
- ۱) رَحِیقِ اِتْفاقِ بَه اِینِ مَعنایِ کِه سَنخِیتِی مِیانِ اَشیا و اَثارِ اَن‌ها نِیستِ را رَد می‌کَند، زِیرا اَنجامِ هَر تَصْمِیمِی را مِبتَنی بَر قَبولِ اصْلِ سَنخِیتِ عِلتِ و مَعْلولِ می‌داند.
- ۲) تَسنِیمِ اِتْفاقِ بَه مَعنایِ عَدَمِ ضَرورَتِ پَدیدِ اَمَدنِ مَعْلولِ ازِ عِلتِ نَفیِ می‌کَند، زِیرا تَعیینِ هَر هَدَفی را مِبتَنی بَر قَبولِ جُوب‌بَخشیِ عِلتِ بَه مَعْلولِ می‌داند.
- ۳) تَسنِیمِ اِتْفاقِ بَه مَعنایِ نَفیِ پِیش‌بِینیِ پَذِیرِی مَعْلولِ را اَنکارِ می‌کَند، چَونِ وی اَنجامِ هَر تَصْمِیمِی را مِبتَنی بَر پَذِیرِشِ اصْلِ سَنخِیتِ عِلتِ و مَعْلولِ می‌داند.
- ۴) رَحِیقِ اِتْفاقِ بَه مَعنایِ هَدفَمَندیِ و غایتمندیِ جَهانِ را اَنکارِ می‌کَند، چَونِ وی قَبولِ دَارِدُ کِه تَعیینِ هَر هَدَفی مِبتَنی بَر هَدفَمَندیِ اِنسانِ و جَهانِ می‌باشَد.
- ۱۶) بَه تَرتِیبِ، کَاربَرَدِ کِدام‌یکِ ازِ مَعنایِ اِتْفاقِ نادرستِ و مَحالِ، کِدام‌یکِ ازِ دَرستِ و مَمکنِ و پَذِیرِفتنِ کِدام‌یکِ مَعمولاً نَفیِ اَفرینَندَه را بَه دَنبالِ دَارِدُ؟
- ۱) اَنکارِ غایتمندیِ زنجیره‌ی حَواثِ - رَخِ دَادَه حادَثَه‌ی پِیش‌بِینی‌نشَدَه - نَفیِ رابطَه‌ی ضَرورِی بَینِ عِلتِ و مَعْلولِ
- ۲) پَذِیرِشِ حَواثِ بَدونِ هَدَفِ و غایتِ مَعینِ - پَذِیرِشِ پَدیدِ اَمَدنِ هَر مَعْلولِی ازِ هَر عِلتی - اَنکارِ غایتمندیِ زنجیره‌ی حَواثِ
- ۳) اَنکارِ غایتمندیِ زنجیره‌ی حَواثِ - نَفیِ رابطَه‌ی ضَرورِی بَینِ عِلتِ و مَعْلولِ - پَذِیرِشِ حَواثِ بَدونِ هَدَفِ و غایتِ مَعینِ
- ۴) پَذِیرِشِ حَواثِ بَدونِ هَدَفِ و غایتِ مَعینِ - رَخِ دَادَه حادَثَه‌ی پِیش‌بِینی‌نشَدَه - اَنکارِ غایتمندیِ زنجیره‌ی حَواثِ
- ۱۷) کِدامِ گَروهِ، اِتْفاقِ بَه مَعنایِ نَفیِ غایتمندیِ را نِعی تَوانِیدِ بَپَذِیرَند؟
- ۱) فِیلِسُوفانِ عَقْلِ گَرایِ مِسلِمانِ و اَروپایی
- ۲) مَعتَقَدینِ بَه عِلَّتِ نَخسْتینِ و عِلَّه العِللِ
- ۳) کِسانیِ کِه فَرآیندَه‌هایِ تَکاملِی را اِتْفاقِی می‌دانند.
- ۴) فِیلِسُوفانیِ کِه غایتمندیِ زنجیره‌ی حَواثِ را اَنکارِ می‌کَند.
- ۱۸) کِدامِ عِبارتِ با نَظَرِ قائلینِ بَه «اِتْفاقِ» سازگارِ اِست؟
- ۱) بَدونِ اِینکِه عِلتِ مَعْلولِی را بَدانیمِ، اَن مَعْلولِ بَه‌وجودِ بَیاید.
- ۲) تَمامِ عَواملِ سازندَه‌ی مِیزِ مَوجودِ باشَد و مِیزِ سَاختَه شُود.
- ۳) بَرخیِ عَواملِ بارشِ بارانِ مَوجِبِ باریدنِ شُود.
- ۴) وِجودِ هِیچِ پَدیدَه و مَعْلولِی خُودبِخُودِ نَباشَد.

۱۹ کدام عبارت مفهوم «شانس» در اصطلاح عامیانه را به نحو مناسب‌تری تحلیل می‌کند؟

- ۱ نفی قانون علیّت؛ به این معنی که هر معلولی، از هر علتی صادر می‌شود.
- ۲ عاملی خارج از قانون علیّت که بر روند امور یک شخص تأثیر می‌گذارد.
- ۳ نفی قانون علیّت، به این معنی که میان علت و معلول رابطه‌ی ضروری وجود ندارد.
- ۴ اعتقاد به این‌که در زنجیره‌ی حوادث زندگی، تعیین اهداف نهایی امکان‌پذیر نیست.

۲۰ کدام‌یک از آیات زیر، در رد اتفاق به معنای سوم نیست؟

- ۱ مشرق و مغرب از آن خداست؛ به هر سمت روی آورید، به او روی آورده‌اید.
- ۲ آسمان، زمین و آنچه را که میان آن‌ها است به بازیچه نیافریدیم.
- ۳ و من جن و انس را نیافریدم مگر برای این‌که عبادتم کنند.
- ۴ اوست که مرگ و زندگی را آفرید تا شما را بیازماید که کدامتان بهترین کردار را دارید.

۲۱ پذیرش اتفاق به کدام معنا می‌تواند بر اندیشه و تفکر و سبک زندگی یک فرد تأثیرگذار باشد؟

- ۱ اتفاق هم به این معنا که چه بسا که از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد و هم بدین معنا که زنجیره‌ی حوادث به سمت هدف معینی به پیش نمی‌روند.
- ۲ اتفاق هم بدین معنا که با حضور علت ناقصه، معلول موجب نمی‌شود و هم اتفاق به معنای رخ ندادن حوادث پیش‌بینی نشده.
- ۳ اتفاق هم بدین معنا که میان پدیده‌ها و علل آن‌ها رابطه‌ی ضروری وجود ندارد و هم اتفاق به معنای رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده.
- ۴ اتفاق هم به این معنا که چه بسا که از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد و هم اتفاق به معنای رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده.

۲۲ کدام گزینه برداشت دقیق‌تر و کامل‌تری از نظریات برخ دانشمندان زیست‌شناس درباره‌ی پیدایش اولیه‌ی جهان و روند تکاملی تاریخ زیست موجودات، ارائه می‌دهد؟

- ۱ تغییرات عالم طبیعت، هیچ‌کدام اتفاقی نیست و هر تغییری ناشی از عوامل خاص است.
- ۲ سیر پدیده‌ها در جهان یک سیر اتفاقی نیست، بلکه حرکات پدیده‌ها براساس یک غایت و پیش‌بینی قبلی است.
- ۳ پیدایش این جهان و تحول و تغییرات بدنی تمام موجودات آن، همگی به صورت اتفاقی بوده است.
- ۴ تحولات بسیاری در ساختمان بدنی موجودات این جهان رخ داده که بیانگر سازگاری با محیط بوده است.

۲۳ با توجه به تفسیرهای مختلفی که از نظریه‌ی مه‌بانگ وجود دارد، در هر کدام از تفسیرهای زیر، پذیرش این نظریه قبول کدام معنای اتفاق خواهد بود؟

- الف) ذره‌ای کوچک و بسیار فشرده بود و خودبه‌خود در آن انفجاری رخ داده است.
 - ب) قبل از انفجار بزرگ چیزی نبوده و ناگهان انفجاری رخ داده است.
- ۱ هم معنای اول و هم معنای دوم - فقط معنای دوم
 - ۲ فقط معنای دوم - فقط معنای اول
 - ۳ فقط معنای سوم - هم معنای اول و هم معنای دوم
 - ۴ هم معنای اول و هم معنای دوم - فقط معنای اول

۲۴ در ارتباط با آن معنا از اتفاق که در عبارت زیر مورد پذیرش قرار گرفته، کدام گزینه نادرست است؟
«ممکن است روزی از خواب بیدار شویم و ببینیم که خورشید طلوع کرده اما زمین روشن نشده است.»

- ۱ انکار معنای سوم اتفاق لزوماً منجر به انکار این معنا از اتفاق نمی‌شود.
- ۲ حاصل پذیرش این معنا از اتفاق، نتیجه گرفتن حضور معلول از حضور علت تامه است.
- ۳ پذیرش صریح و روشن این معنا از اتفاق برخلاف عقیده‌ی همه‌ی فیلسوفان است.
- ۴ چنانچه معتقد به خروج خودبه‌خودی معلول از حالت امکان ذاتی باشیم، این معنا از اتفاق را پذیرفته‌ایم.

۲۵ در کدام گزینه، اصطلاح «اتفاق» به معنای نفی وجوب علی و معلولی است؟

- ۱ حادثه‌ی الف باید منجر به حادثه‌ی ب می‌شد؛ اما اتفاقی حادثه‌ی ت رخ داد.
- ۲ با این که اصلاً انتظارش را نداشتیم، خیلی اتفاقی، حادثه‌ی الف رخ داد.
- ۳ الف وجود داشت و باید منجر به ب می‌شد؛ اما اتفاقی، حادثه‌ی ب رخ نداد.
- ۴ این که از الف، ب پدید آمد و ب تکامل و پیشرفت است، اتفاقی است.

- ۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عبارات سه گزینه‌ی دیگر، اتفاق به معنای رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده است و با اصل علیت و لوازم آن سازگار است، ولی در این عبارت، اتفاق به معنای انکار اصل ضرورت علی و معلولی است، یعنی با وجود اینکه تمام عوامل حرکت ماشین وجود دارد و مشکل و نقصی هم نیست، ولی ماشین حرکت نمی‌کند. کتاب دوازدهم، درس چهارم ص ۲۴
- ۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چون در نظریه دموکریتوس، تمام تحولات جهان در اثر برخورد ذرات صورت می‌پذیرند، اگر این برخوردها تصادفی باشند، نمی‌توانند هدف و غایت از پیش تعیین شده داشته باشند و این یعنی اتفاق به معنای سوم (نفی غایتمندی).
گزینه ۲: درست است که بیان برخی دانشمندان از نظریه مه‌بانگ چنین تصویری را ایجاد می‌کند که جهان بی‌علت به وجود آمده است ولی خود نظریه مه‌بانگ با اعتقاد به علت نخستین هم سازگار است. زیرا می‌توان گفت علت نخستین ماده بسیار فشرده را ایجاد کرده و به گونه‌ای آن را طراحی کرده است که با یک انفجار منجر به گسترش جهان شود.
گزینه ۳: اگر این تکامل تدریجی، از پیش معین و طراحی شده از قبل باشد، هیچ اتفاقی رخ نداده است.
گزینه ۴: ممکن است چنین شخصی علت تامه بارش باران را شامل عواملی غیر از ابر و سرما نیز بداند که چون آن عوامل محقق نشده‌اند، معلول هم ایجاد نشده است. در این صورت، اصل وجود علی نفی نشده است.
- ۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. یکی از معانی اتفاق، رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده است که این معنای اتفاق با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت، مخالف نیست.
- ۴ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اتفاق به معنای رخ دادن حادثه پیش‌بینی نشده با هیچ‌یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست. اتفاق به معنای نفی غایتمندی، مستلزم انکار علت نخستین است و نظر آن دسته از فیلسوفان که در عین انکار خداوند می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند، قابل نقد است. پذیرفتن غایت و هدف برای پدیده‌های جهان، بدون قبول خداوند امکان‌پذیر نیست.
- ۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. از نظر دموکریتوس ماده اولیه تشکیل‌دهنده جهان، ذرات ریز تجزیه‌ناپذیر و غیرقابل تقسیمی هستند که در فضای غیرمتناهی پراکنده و به شکلی سرگردان حرکت می‌کرده‌اند و برخوردهایی با هم داشته‌اند. در این برخوردهای اتفاقی، ذراتی که هم‌اندازه و هم‌شکل بوده‌اند، گرد هم آمده و عناصر اصلی عالم طبیعت را تشکیل داده‌اند.
- ۶ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هر دو علت تامه و علت ناقصه شرط لازم برای تحقق معلول در جهان خارج هستند و اگر نباشند معلول هم وجود نخواهد یافت.
گزینه‌های ۲ و ۳ اختصاص به علت تامه دارند؛ و گزینه ۴ مربوط به علت ناقصه است.
- ۷ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در صورتی که همه عوامل پیدایش یک معلول (علت تامه) محقق باشند اما معلول به وجود نیاید اصل وجود علی - معلولی زیر سؤال می‌رود.
نکته: نقض اصل وجوب علی - معلولی دو حالت دارد:
(۱) علت تامه محقق باشد اما معلول تحقق نیابد.
(۲) معلول خود به خود تحقق یابد در حالی که علت آن فراهم و حاضر نبوده است.
توجه: خود سؤال مطرح کرده که همه عوامل پیدایش معلول محقق هستند، لذا گزینه اول و دوم سؤال جواب مناسبی مطابق با این پیش‌فرضی که خود سؤال قبول دارد نیست.

- ۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
الف) معنای چهارم اتفاق که به معنای رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده و مربوط به علم ناقص و محدود ما نسبت به حوادث پیرامونی است.
ب) معنای دوم اتفاق که نفی اصل سنخیت علت و معلول را به دنبال دارد و در این صورت فردی نمی‌تواند نظم و هماهنگی موجود در طبیعت را تبیین کند.
ج) معنای سوم اتفاق که نفی علت نخستین جهان را به دنبال دارد بنابراین آن دسته از فیلسوفان که به خداوند و علت نخستین برای جهان معتقد نیستند، غایت‌مندی زنجیره‌ی حوادث را نیز انکار می‌کنند.
د) معنای اول اتفاق که همه‌ی فیلسوفان آن را انکار می‌کنند.
- ۹ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. این رباعی خیام که به پرسش از چرایی مرگ و زوال بدن انسان می‌پردازد، حاوی تردید در هدف‌دار بودن و غایت‌مندی جهان است و با معنای سوم اتفاق تناسب بیش‌تری دارد.
- ۱۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این شخص معنای دوم اتفاق را قبول دارد یعنی اصل سنخیت را انکار می‌کند بنابراین معتقد است هر چیزی می‌تواند منشأ هر چیزی باشد. تشریح گزینه‌های نادرست:
گزینه‌ی ۲: این گزینه به اصل وجوب‌بخشی علت به معلول اشاره دارد که به طور قطعی نمی‌توان گفت شخص توصیف شده در صورت سؤال آن را قبول دارد یا نه.
گزینه‌ی ۳: این گزینه به اتفاق در معنای سوم اشاره دارد که براساس آن، دسته‌ای از فیلسوفان که به خداوند و علت نخستین برای جهان معتقد نیستند، غایت‌مندی زنجیره‌ی حوادث را انکار می‌کنند و حتی وجود فرایندهای تکاملی در جهان را امری اتفاقی به حساب می‌آورند که از پیش تعیین شده نبوده است.
گزینه‌ی ۴: معنای دوم اتفاق از نظر بسیاری از فلاسفه، از جمله ابن‌سینا و ملاصدرا و علامه طباطبایی و برخی فیلسوفان اروپایی، امکان‌پذیر نیست.
- ۱۱ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. با قبول این حقیقت که هر حادثه‌ی علتی دارد، به ارتباط اجزای جهان با یک‌دیگر و پیوستگی‌شان پی می‌بریم و با مواجهه‌ی با هر پدیده‌ای در پی کشف منشأ و عامل پیدایش آن برمی‌آییم. سایر گزینه‌ها مربوط به اصل وجوب علی و معلولی و سنخیت علت و معلول هستند.
- ۱۲ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. دسته‌ای از فیلسوفان هم هستند که در عین انکار خداوند، می‌خواهند برای جهان و انسان هدف و غایت تعیین کنند و بگویند که جهان به سمت یک غایت برتر در حرکت است و روز به روز کامل‌تر می‌شود و به غایت خود نزدیک‌تر می‌گردد.
- ۱۳ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. اگر حادثه‌ای برای فردی قابل پیش‌بینی باشد او از علت آن حادثه آگاه بوده و چون از علت آگاهی داشته قابل پیش‌بینی بوده، در نتیجه اتفاقی محسوب نمی‌شود.
- ۱۴ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر کسی بگوید با وجود برخی عوامل (علت ناقصه) وجود معلول ضروری می‌شود به معنای انکار علیت است، یعنی با این‌که علت (تامه) نبوده ولی معلول وجود یافته است. فیلسوفان معمولاً اتفاق به معنای نفی علیت و ضرورت را انکار می‌کنند و فیلسوفی سراغ نداریم که به طور صریح و روشن با معنای اول اتفاق موافق باشد. برخی فیلسوفان در عین حال که منکر خدا هستند، می‌خواهند برای جهان و انسان، هدف و غایت تعیین کنند.

- ۱۵ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر حقیق واقعاً اصل سنخیت میان علت و معلول را انکار کند و پدید آمدن هر چیزی را از هر چیزی را ممکن بداند، به هیچ کاری دست نخواهد زد و تصمیم نمی‌گرفت که با برنامه‌ریزی دقیق، پشتکار و تلاش مستمر در رشته‌ی دندان پزشکی قبول شود. بنابراین می‌توان گفت که او را قبول دارد که انجام هر تصمیمی مبتنی بر قبول اصل سنخیت علت و معلول است.
- بررسی سایر گزینه‌ها:
- (۲) تعیین هر هدفی مبتنی بر پذیرش هدفمندی انسان و جهان و نفی معنای سوم اتفاق یعنی نبودن غایت و هدف خاص در حرکات و نظم جهان است. بنابراین ربطی به اتفاق به معنای عدم ضرورت پدید آمدن معلول از علت ندارد.
- (۳) انجام هر تصمیمی مبتنی بر قبول اصل سنخیت علت و معلول و نفی معنای دوم اتفاق است. در حالی که نفی پیش‌بینی‌پذیری معلول ناظر به معنای چهارم اتفاق است که با هیچ یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست.
- (۴) معنای سوم اتفاق، نفی هدفمندی است. یعنی در گزینه‌ی (۴) معنای اتفاق به درستی بیان نشده است. ضمن این که تصمی حقیق بیشتر بیانگر پذیرش اصل سنخیت علت و معلول است نه قبول هدفمندی و غایت‌مندی جهان.
- ۱۶ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. سه معنا از معنای اتفاق یعنی معانی اول تا سوم نادرست و دربر دارنده‌ی انکار سه اصل علیت، اصل وجوب‌بخشی علت به معلول و اصل سنخیت است. بنابراین اگر کسی این معنای اتفاق را قبول کند، به معنای آن است که سه اصل علیت، وجوب‌بخشی علت به معلول و سنخیت را انکار کرده است. معنای اول اتفاق این است که میان پدیده‌ها و علل آن‌ها رابطه‌ی ضروری وجود ندارد. معنای دوم اتفاق این است که سنخیتی میان اشیاء و آثار آن‌ها نیست. چه بسا که از یک پدیده اثری ظاهر شود که هیچ ربطی به آن ندارد. معنی سوم اتفاق، انکار غایت‌مندی زنجیره‌ی حوادث یا نبودن غایت و هدف خاص در حرکات و نظم جهان است. اثبات یا نفی اتفاق بهاین معنا نیازمند دقت و تأمل بیشتر است پذیرفتن این معنای اتفاق معمولاً نفی علت نخستین و آفریننده را به دنبال دارد. امام‌معنای چهارم اتفاق، رخ دادن حادثه‌ی پیش‌بینی نشده است. این معنای اتفاق با هیچ یک از اصول و لوازم علیت مخالف نیست، بلکه مربوطه به علم ناقص و محدود ما نسبت به حوادث پیرامونی است. بنابراین می‌تواند کاربرد درستی داشته باشد.
- ۱۷ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسانی که به علت نخستین اعتقاد دارند، یعنی جهان و هستی را هدفمند و غایت‌مند می‌دانند، آن‌ها اتفاق به معنای نفی غایت‌مندی را رد می‌کنند.
- ۱۸ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اگر بگوئیم برخی عوامل بارش باران موجود است و علت آن هنوز تامه نشده ولی باران ببارد، یعنی بدون وجود علت تامه، معلول بوجود بیاید، این به معنای قائل شده به اتفاق است.
- ۱۹ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برخی شانس را عامل موفقیت یا عدم موفقیت می‌دانند و معتقدند که شانس برخی از افراد بیش‌تر و شانس بعضی دیگر کم‌تر است. این یعنی در نگاه آنان، شانس عاملی خارج از قانون علیت است که بر روند امور یک شخص تأثیر می‌گذارد. معنای چهارم اتفاق عبارت است از رخ دادن حوادث پیش‌بینی نشده، به طور مثال، شخصی برای خرید به فروشگاه‌ی مراجعه می‌کند و دوست خود را هم در آن فروشگاه می‌بیند، بدون این که قبلاً از آمدن دوستش خبر داشته باشد و آن‌را پیش‌بینی کرده باشد. این معنای اتفاق چیزی خارج از رابطه‌ی علیت است و با آن و نتایجش منافاتی ندارد.
- ۲۰ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آیات مطرح در گزینه‌های ۲، ۳ و ۴ به غایت‌مند بودن جهان هستی و هدفمند بودن آفرینش پدیده‌ها اشاره دارد و رد معنای سوم اتفاق هستند.

۲۱ گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر کسی اتفاق به معنایی که منجر به انکار اصل سنخیت می‌شود را بپذیرد، یعنی پدید آمدن هر چیزی از هر چیزی را ممکن بداند، به هیچ کاری دست نخواهد زد، مثلاً نمی‌تواند برای رفع تشنگی آب بیاشامد، زیرا میان آب و رفع تشنگی رابطه‌ای مشاهده نمی‌کند. این فرد حتی نمی‌تواند هیچ تصمیمی برای زندگی خود در طول روز بگیرد، چون انجام هر تصمیمی بر پذیرش اصل سنخیت علت و معلول مبتنی است. همچنین اگر کسی اتفاق معنایی که منجر به انکار غایتمندی می‌شود را بپذیرد، نمی‌تواند هدفی برای خود تعیین کند، زیرا تعیین هر هدفی مبتنی بر هدفمندی انسان و جهان و پذیرش غایتمندی میان پدیده‌ها می‌باشد. پس هر دوی این نگرش‌ها می‌تواند بر اندیشه و تفکر و سبک زندگی یک فرد تأثیرگذار باشد.

۲۲ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شکل دیگری از اتفاق که در دوره‌های اخیر مطرح شده، برگرفته از گفته‌های برخی دانشمندان زیست‌شناس است که می‌گویند: از ابتدای پیدایش موجود زنده بر روی زمین، جانداران بی‌شماری پدید آمده‌اند که بیشتر آن‌ها، به علت ناسازگاری با محیط زندگی، از بین رفته‌اند. در طول این زمان‌ها تحولات بسیاری در ساختمان بدنی این موجودات رخ داده که هیچ‌کدام از این تحولات متناسب و سازگار با محیط نبوده و مام آن موجودات از بین رفته‌اند. فقط آن دسته از جانداران که تغییرات بدنی آن‌ها «اتفاقاً» سازگار با محیط بوده به حیات خود ادامه داده، رشد کرده‌اند و تکثیر شده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۲) امروزه برخی از دانشمندان از نظریه‌ی مربوط به تکامل زیستی چنین برداشت کرده‌اند که پیدایش جهان و تحول موجودات، به صورت اتفاقی بوده است.

۴) تحولات بسیاری در ساختمان بدنی موجودات این جهان رخ داده که بیانگر سازگاری اتفاقی با محیط بوده است. (کلمه‌ی «اتفاقی» در این گزینه ذکر نشده است).

۲۳ گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر منظور از نظریه‌ی مه‌بانگ این باشد که قبل از انفجار بزرگ چیزی نبوده و ناگهان انفجاری رخ داده، این سخن به معنای آن است که از هیچ، چیزی به وجود بیاید. این سخن با اصل علیت و وجوب‌بخشی علت و معلول مخالف است و موافق معنای اول اتفاق است. اما اگر به معنای این باشد که ذره‌ای کوچک و بسیار فشرده بوده و خودبه‌خود در آن انفجاری رخ داده، این سخن نیز هم به معنای اول اتفاق است که می‌خواهد رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول را انکار کند و هم به معنای دوم اتفاق است که انکار اصل سنخیت را در پی دارد، زیرا طبق اصل سنخیت ما از هر چیزی انتظار آثار متناسب با آن را داریم در حالی که برحسب این نظر از علت (انفجار ذره‌ای کوچک) معلولی بی‌ربط و نامتناسب (جهان هستی) پدید آمده است.

۲۴ گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کسی که معنای اول اتفاق را می‌پذیرد، یعنی اصل ضرورت علی و معلولی را انکار می‌کند، نمی‌تواند از حضور علت تامه، حضور معلول را نتیجه بگیرد؛ زیرا از نظر چنین فردی حضور علت لزوماً منجر به حضور معلول نمی‌شود.

۲۵ گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نفی وجوب علی و معلولی زمانی است که بگوییم علت موجود است؛ اما معلول پدید نیامده است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌ی ۱: نفی اصل سنخیت است؛ زیرا از الف، چیزی غیر از معلول خاص خودش پدید آمده است.

گزینه‌ی ۲: نفی پیش‌بینی‌پذیری است؛ زیرا انتظار حادثه را نداشتیم.

گزینه‌ی ۴: نفی وجود هدف و غایت است، زیرا تکامل را امری اتفاقی و بدون هدف دانسته‌ایم.